

SOPHIE COOLS
SARA PANNECOUCKE

Werkgroep EVS “gedragscodes”

Na de eerste werkgroep EVS op 16 februari 2011, met als thema “solidariteit”, organiseerde de Vlaamse Sportfederatie vzw, met steun van de Vlaamse overheid, op 4 mei een tweede werkgroep EVS rond gedragscodes.

De Vlaamse Sportfederatie vzw organiseert in 2011 enkele initiatieven om de federaties te ondersteunen bij de concrete uitwerking van de door hen ingediende planningsdocumenten. Eén van die initiatieven zijn de werkgroepen, die zowel de gekozen inhoud als de gekozen instrumenten kunnen behandelen. Tijdens de werkgroepen wisselen collega's uit verschillende federaties ervaringen en tips uit rond het onderwerp, dat alles met ondersteuning van een inhoudelijk expert. De behoefte aan inhoudelijke input en expertise tijdens dergelijke sessies is immers hoog.

Gedragscodes

Maar liefst 38 federaties kozen ervoor om in 2011 en/of 2012 een gedragscode op te stellen. Dat was voor de VSF reden genoeg om een werkgroep te organiseren met als thema “gedragscodes”. Heel wat sportfederaties hebben nog vragen bij het opstellen van gedragscodes. Met de werkgroep probeerden we, samen met extern experte Kristine De Martelaer (professor aan

de VUB en voorzitter ICES vzw) die vragen zo goed als mogelijk te beantwoorden. Met de werkgroep geeft de VSF de sportfederaties geen kant en klare gedragscode mee, maar wel bruikbare tips, richtlijnen en aanbevelingen.

Gedragscodes zijn er altijd al geweest in de sportsector, maar de sportfederaties en -clubs staan voor de uitdaging om ze explicieter te formuleren en te gebruiken. Een gedragscode is een vrij passief instrument voor organisaties, maar het kan als kapstok dienen voor andere initiatieven en impulsen. Een gedragscode kan binnen elk van de zes thema's gebruikt worden.

Vooraleer je als sportfederatie gedragscodes opstelt en ideeën uitwerkt om de gedragscodes te communiceren (bv. in vorm van een box, affiches, online wedstrijd,...) is het belangrijk om jouw sportfederatie te kennen en te weten wat in je mogelijkheden ligt. Is er voldoende dynamiek of ruimte in jouw sportfederatie om grote(re) projecten op te starten rond ethiek in de sport? Indien niet: begin klein, evalueer en evolueer.

Opstellen: praktisch

Eén gedragscode of per doelgroep?

Als sportfederatie kun je ofwel één gedragscode opstellen voor jouw sportclubs, ofwel kies je om een gedragscode per doelgroep uit te werken. De doelgroepen kunnen zijn: sporters, trainers/coaches, scheidsrechters/juryleden, begeleiders, ouders, bestuursleden, supporters,...

Tip

Beter een gedragscode voor één doelgroep onderbouwd uitwerken én concretiseren, dan voor vijf doelgroepen heel algemeen en passief te blijven.

Panathlon Verklaring

Als sportfederatie kun je je eigen gedragscodes concreet maken of je kunt de Panathlon Verklaring gebruiken als werkinstrument. Kies je ervoor om de Panathlon Verklaring als uitgangsbasis te nemen en zelf geen gedragscode op te stellen, reik de clubs (en sporters) dan concrete tools aan om een of meerdere aspecten uit de Panathlon Verklaring in de praktijk te brengen.

Tip

Vertrek bij het opstellen van een gedragscode van een leeg blad en focus op de zaken die jouw federatie belangrijk vindt. Neem bij de formulering van de kernaspecten ter inspiratie gerust eens een kijkje naar andere gedragscodes.

Hier vind je enkele voorbeelden van gedragsregels die je in de gedragscodes kunt plaatsen.

aan de ouders

- Moedig je kind aan de regels te volgen en respectvol te zijn.
- Gun je kind het plezier van de sport.
- Wees ouder, geen trainer.
- ...

aan de trainers

- Wees een voorbeeld van fair play en sportiviteit.
- Doe je best om een veilige omgeving te creëren voor alle atleten.
- Schreeuw niet en maak de kinderen nooit belachelijk als zij fouten maken of een wedstrijd verliezen.
- ...

aan de sporters

- Wees bescheiden bij winst en groots bij verlies.
- Laat je niet verleiden tot doping, andere drugs en scheldende taal.
- Wees respectvol t.o.v. scheidsrechters die proberen de sport eerlijk te laten verlopen.
- ...

Communiceren

Communiqueer als sportfederatie niet enkel de opgestelde gedragscodes naar de sportclubs, maar ondersteun de sportclubs ook bij communicatie van de gedragscodes naar hun achterban.

Als je de gedragscodes opstelt en communiceert naar de sportclubs, toets dan eerst even af in welke fase jullie clubs zich bevinden omtrent de gedragscodes en speel daar verder op in.

Fase 1 “informereren”

Maak het bestaan van de gedragscodes kenbaar naar de sportclubs (bv. via affiches, e-mails,...)

Fase 2 “sensibiliseren”

Motiveer de club om (de inhoud van) de gedragscode als belangrijk te beschouwen. Laat de clubs het belang van de gedragscode inzien.

Fase 3 “concretiseren”

Werk in op de vaardigheden van clubs en de betrokkenen. Hoe kan ik de belangrijke waarden omzetten in de praktijk (zowel door positief gedrag te vertonen als door negatief gedrag te vermijden)?

Communiceren: praktisch

Een gedragscode is en blijft een passief instrument. Het komt er dus op aan om de gedragscode actief te maken. Als sportfederatie kun je de gedragscodes op verschillende manieren communiceren. Bijvoorbeeld via sociale netwerksites, mailings, gekoppeld met een project of evenement, het invoeren van een puntensysteem (FO jeugdsport, label,...), persoonlijk contact,...

Voorbeeld

Voorbeeld “handschudactie”: de Vlaamse Atletiekliga vzw vroeg aan atleten om op één bepaald evenement handen te schudden met de juryleden. Communicatie kan vooraf of enkel op de dag zelf, via inkomkaarten, bij aanmelding, programmaboekje, “handschudlogo”,...

Naast het communiceren van gedragscodes kun je de sportclub ook tools aanreiken om concreet met EVS aan de slag te gaan. Enkele voorbeelden.

- Voorzie fluovestjes met een bepaalde gedragsregel (1 woord: bv. respect).
- Communiqueer op inkomkaarten, polsbandjes, programmaboekjes en andere zaken die iedereen sowieso bekijkt.
- Plaats op de website: “Tip van de dag”.
- ...

Communiceren per doelgroep

De gedragscodes kun je ook gericht naar de verschillende doelgroepen communiceren.

aan de ouders

- Organiseer workshops of een infosessie en communiceer de gedragscodes via de coördinatoren, trainers,...
- Geef bij de inschrijving van nieuwe leden een onthaalbrochure of welkomstpakket mee aan de ouders met informatie over de visie omtrent ethiek in jullie sportclub. Verder in dit magazine lees je hoe je een onthaalbrochure voor je sportclub kan opstellen. Je vindt ook een flyer over een onthaalbrochure voor je sportclub bij dit magazine.
- ...

aan de trainers

- Geef aan de trainer een PowerPoint die gemakkelijk aan de ouders kan doorgegeven worden.
- Reik kant- en klare tools aan in de vorm van doe-opdrachten om ethiek in de sportclub aan de sporters voor te stellen.
- ...

aan de bestuurders

- De clubbestuurders kunnen hun mening over ethiek op de clubwebsite plaatsen.
- Reik een prijs uit voor de beste ethische bestuurder.
- Voorzie eventueel wat ruimte op de lidkaart van de sportfederatie voor ethiek.
- ...

Geduld is een mooie deugd

Hou er als sportfederatie rekening mee dat het sensibiliseren van de sportclubs niet direct effect zal tonen. Heel wat sportclubs zijn immers nog niet zo bekend met het thema ethiek in het algemeen of het thema dat je federatie koos. Sensibiliseren is een proces! Denk dus op voorhand goed na over de

inhoud en tracht die boodschap geruime tijd aan te houden zodat het een bruikbare kapstok wordt in de sportclubs.

Meer weten?

Ben je geïnteresseerd in meer tips en ideeën? Neem dan zeker eens een kijkje naar het volledige verslag van de collegawerkgroep “gedragscodes”. Het verslag vind je terug www.vlaamsesportfederatie.be → Sport en Ethiek → decreet EVS.

Heb je nog vragen omtrent gedragscodes of ethiek in het algemeen? Neem contact op met Sara op sara@vlaamsesportfederatie.be of 09 243 12 92.